

Halászsati Lapok

A Magyar
Mezőgazdaság
melléklete

XII. évfolyam

2011/
február

A Magyar Haltermelők és Halászsati Vízterület-hasznosítók Szövetsége
információs és marketing hírlevele

SZERKESZTI: Szerkesztő Bizottság • FELELŐS SZERKESZTŐ: Hajtun György

Lendületben a szövetségi munka

Az elmúlt évben, a nevében is megújult Magyar Haltermelők és Halászsati Vízterület-hasznosítók Szövetsége (MAHAL) a megváltozott stratégiája mentén kezdte meg a munkát, amely az idén folytatódik. Fontos megállapítás, hogy az új szervezet (Magyar Akvakultúra Szövetség, MASZ) megalakulása után a szövetség rendezte sorait, s továbbra is meghatározó a szerepe a magyar halászság érdekképviseletében. Január hónapban sem volt üresjárat, szinte naponta adódtak újabb és újabb feladatok, amelyekről Dr. Németh István elnökkel beszélgettünk.

A tavaly szeptemberi közgyűlés óta – ekkor választott a tagság új elnököt, elnökséget, és fogadta el az új stratégiát, amelynek lényege a szövetség megerősítése és a tagság érdekeinek hatékonyabb megjelenítése – új lendületet vett a szövetségi munka, kezdte mondandóját az elnök. Az új elnökség – az ügyvezetéssel közösen – nagy lendülettel állt neki az új érdekképviseleti feladatoknak, s olyan döntések születtek, amelyekkel a tagság, sőt országos érdekek is előtérbe kerültek. E munka során a tavaly újonnan alakult Magyar Akvakultúra Szövetséggel (MASZ) is rendszeres együttműködés jött létre. A 2011. évi programokat is egyeztetette a két szövetség, így – várhatóan – tanfolyamokat, halfőző versenyeket, szakmai, tudományos rendezvényeket szervez-rendez közösen a két szervezet.

Az érdekvédelmi munka kudarca, hogy 2011-re sem tudta – a két szövetség sem – elintézni az agrár-környezetgazdálkodási program folytatását. Egy uniós ígéret szerint ez a program csak 2013 után folytatható, az EU új költségvetési időszakának kezdetekor. A Vidékfejlesztési Minisztérium új szervezeti felállásához igazodóan a szövetség vezetői felvették a kapcsolatot az ágazat új vezetőivel, Vajai László főosztályvezetővel, és Bardócz Tamás halászsati osztályvezetővel. Ennek következtében a HOP 2. tengelyében lévő beruházási pályázatok elbírálásában is léptünk előre, hiszen a határozatokat, a hiánypótlásra történő fel-



Dr. Németh István elnök

szólításokat már postázzák az érintett gazdálkodóknak. A HOP 3. tengelyének pályázati rendszerén dolgoznak az illetékesek, s január második felében dr. Orosz Sándor igazgató küldi meg a szövetségi álláspontot Rózsa Edit szakértőnek. Az álláspont egyértelműen a szövetség tagjainak az érdekeit jeleníti meg, ami sok tekintetben azonos az országos érdekekkel. Többek között közösségi rendezvények, akciók, televíziós reklámok, halfőző versenyek megrendezése szerepel a programban.

Ami pedig a gazdálkodók, tógazdák tavaszi felkészülését illeti, az elnök abban bíz, hogy a piaci árakban érvényesíteni tudják a megnőtt termelési költségeket. A

Tartalom:

Kártérítést a győri halászoknak _____ 2

Egy sikeres pályázat története _____ 3

I. halászsati-horgászati szakember-

találkozó Gödöllőn _____ 4

Biztató a jövő Siófokon _____ 6

V. Országos Halas Focibajnokság _____ 8

takarmányárak szinte az egekbe szöktek, a gázolaj- és az energiaárak radikálisan emelkedtek, a forint gyengülése sem kedvezett a termelőknek, de a többi költségek sem csökkentek az elmúlt hónapokban. Ezért is fontos, hogy a tavaszi halárak kedvezően alakuljanak.

Az elnök kitért a Halászsati Lapok 2010 decemberi számában „Sérelmek” címmel megjelent keretes írásra is. Miután ez újságírói véleményként jelent meg, a cikk tartalma nem a MAHAL álláspontját képviseli. Az elnök személyesen sem ért egyet az ott leírtakkal, úgy véli, hogy ez az írás nem segíti a két szervezet együttműködését. Annak ellenére, hogy a MAHAL a saját lapjában azoknak a kritikáknak is helyt adott, amelyekben az újonnan alakult MASZ élesen kritizálta a szövetséget, az itt folyó érdekvédelmi munkát. Ezért úgy gondoljuk, hogy a szövetség mindig eleget tett és tesz az objektív tájékoztatás követelményeinek. Az írás tartalma egyébként az újságírói szabadság határait nem lépi át, bár a mondatok értelmezése helyenként bántó, azon lehet vitatkozni. Az elnök szerint a két szövetség között megkezdett együttműködést kell tovább folytatni, s a MAHAL nem kíván konfrontálódni a MASZ-szal, mert az országos érdekek hosszú távon megkívánják a jó együttműködést. Az ágazat szereplői között pedig alapvetően nincsenek jelentős érdekkülönbségek és nézeteltérések.

H. Gy.

Kártérítést a győri halászoknak

A Magyar Haltermelők és Halászati Vízterület-hasznosítók Szövetsége (MAHAL) gyorsan reagált az október 4-én bekövetkezett katasztrófa okozta kihívásra, és felajánlotta segítségét a vörösiszap által károsított vizes élőhelyek halállományainak rehabilitációjához. Sajnálatos tény, hogy a bekövetkezett gátszakadás óta a károkozók részéről nem történt olyan lépés, amely ezt a vizes élőhelyi rehabilitációt előmozdította volna. Ezért sem meglepő, hogy a győri halászok kártérítési igényrel lépnek fel a katasztrófaért felelős céggel szemben. Szilágyi Gábor, a MAHAL elnökségi tagja, a Győri Előre HTSZ ügyvezető elnöke képviseli az érintett térség halászait, halász és horgász szervezeteit.



Szilágyi Gábor elnökségi tag

Október 4-én kora délután vörösiszap árasztotta el a Veszprém megyei Kolontárt, Devecsert és Somlóvásárhelyet az után, hogy átszakadt az ajkai timföldgyár zagytarozójánál az egyik gát, kezdte mondandóját az elnökhelyettes. A tározóból körülbelül egymillió köbméter veszélyes, maró zagy ömlött a településekre. A tíz halálos áldozatot és több mint százötven súlyos sérültet követelő katasztrófa következtében az iszaphullám teljesen ellepte a Torna patakot, és ebből jutott el a szennyeződés a Marcalba. Ma már tudjuk, hogy a Mosoni-ágon keresztül a Dunát is elérte a vörösiszap. A szennyeződés lúgos hatását gipsszel igyekeztek semlegesíteni, ám így sem sikerült megakadályozni a tömeges halpusztulást a természetes vizekben.

A Győri Előre HTSZ kezdeményezte a vörösiszap-katasztrófával érintett halas hasznosítóknál, hogy közösen lépjenek fel érdekeik érvényesítése érdekében. A MAHAL jogi, szakmai támogatását biztosította a halászoknak és szervezeteknek. Több olyan halász, horgász egyesület is van a térségben, amelynek már a léte forog kockán. A Marcal folyó teljes élővilága el- és kipusztult. A Balatoni Limnológiai Intézet munkatársai az elmúlt hónapokban teljes körű felmérést, kutatást végeztek és élő szervezete(ke)t nem találtak a folyóban. A kisebb befolyók torkolati részén már megjelentek élő organizmusok, kisebb halak, de ezzel nem oldódik meg a folyó rehabilitációja.

A győri halászok, helyi horgászegyesületek jelezték a szakigazgatásnak, hogy milyen károk érték a halászokat, horgászokat. Az egyeztetés során megállapodtak abban is, hogy a károkozótól kártérítést kérnek. Ami további aggodalomra ad okot, hogy a károkozás lehetősége nem szűnt meg. Azzal, hogy a támfal elkészült a karácsony előtti időszakra, ugyan csökkent a veszély mértéke, de ma sincs száz százalékos biztonság. Viszont kárigényt beadni addig, amíg nem tisztázott, hogy mennyi ideig áll fenn a veszély, nem volt indokolt. Ráadásul a települések lakóit sokkal nagyobb kár érte, hiszen lakóhelyek tucatjai mentek tönkre, így az ő problémáik kezelése volt a legfontosabb. A Marcal folyó teljes szakaszán halászati, horgászati tilalom él, ami jelen helyzetben indokolt.

A kártérítési igényt Bakondi Györgyhöz intézik, mivel ő kormánybiztosként és a MAL megbízott vezetőjeként is dolgozik. A gazdálkodó halászati és horgász szervezetek az elhullott halak ellenértékét kérik (több tízmillió forintot), de a közvetett kár ennél jóval nagyobb. A halászok és a horgászok még hosszú ideig nem fognak halat a Marcalban, ide nem váltanak horgászengedélyt, s az is biztos, hogy a turizmus jelentősen csökken ezen a területen. A halászok és horgászok a kártérítés összegét kizárólag haltelepítésre fordítják akkor, amikor a folyó alkalmassá válik erre. A legfontosabb feladatnak azt tartja az elnökségi tag, hogy készül-

jön egy részletes rehabilitációs terv, amelynek alapján a haltelepítések is megoldhatók. Maga a rehabilitáció, persze, jóval nagyobb léptékű feladat, mint a haltelepítés. A környezet helyreállítása, a folyómeder kotrása, a halbölcsők, ívóhelyek visszaállítása, a vörösiszap semlegesítése, elhordása több százmillió forintba kerül, de ez nem az érintett halászszervezetek kompetenciája.

A vészhelyzet ugyan elmúlt, s a rehabilitációs munkák is megkezdődhetnek, ezért a MAHAL elnöksége továbbra is felhívja a tagságot arra, hogy aki csak teheti, segítsen a természetes vizek elpusztult halállományainak a pótlásában. A jelen és a jövő szempontjából is létkérdés, hogy az őshonos halfajok továbbra is jelen legyenek a folyók, patakok vizeiben. A MAHAL és tagsága rendelkezik elegendő szakmai tudással, genetikai háttérrel ahhoz, hogy a természetes vizek halállományát ne hagyják el- és kipusztulni. A halászati vízterületek hasznosítói erkölcsi kötelességüknek érzik a magyar halfaunában bekövetkezett kár helyreállítását, a biodiverzitás fenntartását. Ezért, aki csak teheti, tegye meg a felajánlását a szövetségnek annak érdekében, hogy a szükséges halfajokat visszatelepíthessük a katasztrófa által érintett természetes vízterületeken.

H. Gy.



Elárvult halászcsonakok (illusztráció)

Egy sikeres pályázat története

Januárban jó hírként olvashattuk a pályázati hírportálokon, hogy a Győri Előre HTSZ a SZIE Halgazdálkodási Tanszék egy vállalkozásával közösen nyert egy GOP-pályázaton kutatási projektet. Szilágyi Gábor, a Győri Előre HTSZ ügyvezető elnöke arról is beszámolt, hogy a több mint 190 millió forintos projekttel négy év alatt idehaza is sikerül megteremteni a tok- és a kaviártermelés feltételeit. A beruházás HOP-támogatásból, két ütemben valósul meg, az első ütem szerint a győri cégnél már elkészültek az intenzív termeléshez szükséges medencék, de továbbiak építését is tervezik. A kecsge és a vágótok tartásához szükséges vizet két újonnan fúrt kút biztosítja.

A GOP-pályázatot tavaly tavasszal nyújtotta be a pályázó Győri Előre HTSZ és a projekt megvalósítását segítő SZIE Halgazdálkodási Tanszéke. A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség által kiírt Gazdaságfejlesztési Operatív Program (GOP) 1.1.1-es fejezete adott alkalmat a pályázat benyújtásához. Ennek előzménye, hogy a győri cég egy másik uniós pályázat elnyerése révén – HOP-pénzből – a régi telephelyén belül megépített egy olyan intenzív halnevelő rendszert, amellyel a régi rendszer vízellátása is biztosítottá vált.

Az új rendszerben alapvetően tokféléket termelnek, s a fő hangsúly a kecsgére, a szibériai (lénai) és a vágótokra helyeződik. A kecsgét természetes vízi telepítésre és feldolgozásra termelik, a szibériai vagy lénai tokot kaviártermelésre és halveszaküzleteknek hús célra kívánják hasznosítani, míg a vágótokra visszafogási engedélyt kaptak a Dunából azért, hogy a kifogott halat visszatelepítési céllal szaporítsák. Ezen kívül lesznek olyan vágótok anya halak is, amelyek nem a Dunából származnak, melyeket majd kaviártermelési céllal nevelnek.

Ennek kapcsán az a nemzetközi probléma is felszínre került, hogy a tok ivari szétválasztásának módszere még nem kidolgozott. Sokféle lehetőség ismert, de egyik sem eléggé biztonságos módszer ahhoz, hogy még egészen fiatalon szét tudják választani a „fiúkat”-tejeseket a „lányoktól”-ikrásoktól. A lányból a kaviárt az ikraérés előtt kell kinyerni.

A gödöllői egyetem (SZIE) munkatársai igen jó projektet készítettek elő arra, hogy több, eddig más halfajoknál használt szexálási módszert hogyan lehetne úgy összehangolni, hogy ezzel a tokoknál egy relatíve korai, és nagyon jó százalékos megoszlású szétválasztást (szexálást) lehessen végrehajtani. Ehhez a győri cég biztosítja a technikai feltételeket, a szakmai tapasztalataikat, az egyetem pedig a kutatásban, fejlesztésben és innovációban vállalt munkát és feladatokat. A pályázatot négy év alatt kell megvalósítani, mégpedig úgy, hogy az egyetemi feladatokat száz száza-

lékban támogatja a kiíró, míg a cég munkáját 560 százalékos mértékben. A projekt teljes összege meghaladja a 190 millió forintot, ebből 118 millió forint a támogatás.

Szilágyi Gábor úgy fogalmazott, hogy egy régi álom vált valóra a pályázat elnyerésével. A cégvezető és családja – az édesapa Szilágyi István, az Ercsiben székelő Középdunai Halászati Kft. ügyvezető igazgatója, míg az öcs, Szilágyi Ákos szintén itt dolgozik és a tokfélék tenyésztése a szakterület-évé vált – már több, mint tíz éve foglalko-



Ercsiben is telepítették a vizát és a kecsgét a Dunába

zik a tokfélék nevelésével, szaporításával, tenyésztésével, teljes mértékben a természetes vizekre koncentrálva. De a tokfélék szaporítása igen nehéz, nagy szakmai kihívást jelent, ezért fontos a GOP-pályázat, amely a kutatást finanszírozza. A kaviártermeléssel kapcsolatos projekt négy-öt éve fogalmazódott meg, akkor, amikor Ercsiben a tokfélék szaporítását már részben megoldották. A győri cég együttműködési szerződést kötött az ercsi céggel, így az onnan kikerülő egynyaras ivadékokat nevelik tovább Győrben.

A kaviártermelés csak hat-hét év után kezdődhet meg egy most felnövő álló-

mánynál, ezért ennyi ideig „csupán” a költségeket kell előteremteni. A takarmányozás, az energia, a biztonság nagy költségeket jelent, s az első bevételek csak hat-hét év után realizálhatók. A kaviár esetében ha a halakat hamarabb, egészen fiatalon lehet szexálni, akkor a költségek is mérsékelhetők, s nagy létszámban csak a „lányokat” kell tartani. A gödöllői kutatók azon dolgoznak a GOP-projektnek köszönhetően, hogy ez a korai szexálás biztonsággal végrehajtható legyen.

A győri cég egy üzemelő, halászati célú, vízjogi engedéllyel rendelkező gazdaság, ám az elmúlt évek nagyobbik részében gyakran küzdöttek vízhiánnyal. A másik, HOP által finanszírozott projekt keretében hét új medencét építettek (a 2. ütemben további hetet építenek, de erre újabb pályázaton indulnak), s két kutat fúrtak. A medencékből elfolyó vízzel megoldották a régi telep vízellátását, mivel gravitációval vezetik a vizet a régi medencékbe. Így a földmedencéket egész évben használhatják haltermelésre, haltartásra, ráadásul az új medencékből elfolyó víz minősége kiváló, tápanyagokban is

gazdag a ponty és más halfajok számára. A rendszerrel akár egy teljes wetlandet is kiépíthetnek, így környezetbarát módon folyhat a termelés. Ez utóbbit segíti az is, hogy napelemekkel oldják meg a telep energiaszükségletének mintegy 20 százalékát.

A projekt idén januárban kapott zöld utat, így négy év alatt kell a toktermelést biztos talajra helyezni. Az egyetem a cég által biztosított halakon dolgozza ki azokat a módszereket, amelyekkel tudományos alapokon tudja

biztossá tenni a tokfélék szexálását egy igen korai stádiumban. A cégvezető szerint a teljes rendszer csúcsra járatása esetén évi ötszáz és ezer kilogramm közötti kaviártermelés valósulhat meg hat-hét év múlva. A termelés mennyisége nagyban függ a négy éves projekt sikerességétől. Az új rendszert azonban úgy építették meg, hogy nem csak tokfélék termelésére alkalmas, így afrikai harcsa termelésével is foglalkoznak. Már csak azért is, mert a feldolgozó alig 150 méterre van a medencéktől, így módon a halfeldolgozás is rentábilissá válik.

H. Gy.

I. halászati-horgászati szakember-találkozó Gödöllőn

Talán a fiatalabb korosztályhoz tartozó halas kollégák számára ismeretlen csupán, hogy régebben, a volt Temperált Vízű Halszaporító Gazdaság (TEHAG) télvíz idején szervezett gyakorlati-gyakorlatias jellegű továbbképzéseket, amik abban az időben igen nagy népszerűségnek örvendtek. Az utolsó ilyen jellegű találkozó óta hét év telt el és az ágazat szereplőiben joggal és okkal merült fel az igény: újra kellene szervezni a rendezvényt! Erre a nem éppen egyszerű feladatra vállalkoztunk, mint a Szent István Egyetem Mezőgazdaság- és Környezettudományi Karának Halgazdálkodási tanszéke: megpróbálunk életet lehelni a rendezvénybe, próbáljuk az ágazat szereplőit mozgósítani és egy igazán gyakorlati orientáltságú rendezvényt megszervezni.

Az ötletet és tervet kezdetek óta támogatta a szakma, az érdekképviseleti szervezetek, így lassan körvonalazódtak az igények és javaslatok: miről is szóljon a találkozó. A program összeállításakor a szervező teamünk kímosan ügyelt arra, hogy tényleges és valós, a gyakorlatban realizálódó fejlesztéseket, a gyakorlatot érintő problémákat és újdonságokat mutassunk be a várható résztvevőknek.

Sikeres szervezés

A rendezvényt a Szent István Egyetem gödöllői kollégiumának előadójában rendeztük meg január 26–27-én. A találkozó első napja frappáns választ adott a kétkezdőknek és pesszimistáknak: 92 fő regisztrált a találkozóra, számos fiatal egyetemi kolléga is részt vett, és az előadókkal együtt az első napon 118 fő, a második napon 79 fő hallgatta meg az előadásokat, tett fel kérdéseket és merült el az új információk tengerében.

A rendezvényünket dr. Csányi Sándor egyetemi tanár, a vendéglátó kar dékánja nyitotta meg, aki hangsúlyozta: az egyetem számára létszükséglet a gyakorlati kapcsolatok ápolása, fejlesztése, és a kar számára a gyakorlati és elméleti oktatás részére kiemelten fontos az ágazati szereplőkkel való szoros kapcsolattartás. Ismerve a tanszék aktivitását ezen a téren, nem meglepő, hogy nagy érdeklődés övezi a találkozót, és visszajelzés ez a kari vezetés felé is, hogy halászati diszciplínára szükség van, és fejlesztése/támogatása az egyetemen belül indokolt. A megnyitót követően dr. Urbányi Béla tanszékvezető, egyetemi docens köszöntötte a megjelent kollégákat. Köszönetet mondott a résztvevőknek, akik jelenlétükkel tanúbizonyságot tettek a találkozó szükségességéről.



Dékáni megnyitó

A találkozó 3 szekcióban zajlott: Tógazdasági haltenyésztési szekció, Intenzív termelési szekció és Természetes vízi halgazdálkodási szekció, továbbá – szintén a szakma igényeihez igazodva – 2. nap egy közeli halfeldolgozó meglátogatásával zárult a program. A moderátor szerepét dr. Urbányi Béla vállalta magára, és rendhagyó módon minden előadóról röviden szólt az előadás előtt, ismertette pályafutásuk főbb ismérveit és eredményeit. Az előadás végeztével az előadók emléklapot kaptak, melyben szervező csapatunk megköszönte a fáradságot és a prezentációt.

A rendezvény első előadója dr. Horváth László (SZIE) professzor úr volt, aki az ökológiai szemléletű tógazdálkodást mutatta be, kiemelve, hogy a hazai tógazdasági haltenyésztés technológiája nagymértékben megfelel az EU ökológiai kritériumrendszerének. Ez nagy lehetőséget jelent(het) az ágazatnak, mivel az ökotermékek piaca és kereslete fokozatosan bővül, és ez a piaci szegmens egyelőre kiaknázatlan a szakma számára.

Woynárovichné dr. Láng Mária (MgSZH) állatorvos roppant érdekes előadást tartott a koi herpeszvírusról (KHV). Rávilágított azon tényekre, amelyek az ágazat szereplői számára újdonságot jelentettek. Hazánk kivételével a környező országok nagy része fertőzött, viszont hazánk egyelőre mentes a KHV-től. Az az információ, hogy a környező, pontytenyésztésben konkurens országok nem mentesek, még nem jutott el a szakmáig. A rendeletek alapján olyan országból, melyben a KHV megtalálható, csak feldolgozott formában, emberi fogyasztásra lehet halat behozni. Így az ágazat mindennemű fondorlat nélkül védheti a hazai piacot a cseh, a lengyel pontytól,



Tanszékvezetői köszöntő

de ezidáig semminemű lépés nem született e téren. Vajon miért?

Intenzív fejlesztések

Szanyi Judit (MVH) beruházási rendszerfelelős bemutatta az EHA beruházási jellegű pályázatainak főbb jellemzőit, kiemelve néhány jó és rossz tapasztalatot. Ismertette a pályázatok mellékleteit, elmagyarázta a pályázati rendszer működésének főbb elemeit és beszámolt az idei évi beadási határidőre, illetve a várható rendeleti és szabályozók változásairól. A statisztikai adatok is alátámasztják, hogy a hazai halászságnak megvannak a fejlesztési igényei. 2009-ben 78 beérkezett pályázatból 65 részesült támogatásban, míg 2010-ben 62 kérelem érkezett a Hivatalba, melyek feldolgozása folyamatban van.

Katics Máté (Czikkhalas Halastavai Kft.) halászati szakmérnök kolléga a Czikkhalas Kft.-nél folyó alkalmazott kutatási munkájuk első éves eredményeit mutatta be, melynek fókuszában a teljes értékű tápos pontytakarmányozás állt. A délutáni szek-



A résztvevők sokasága

ció első előadója *Borbély Gyula* (Jászkiséri Halas Kft.) ügyvezető volt, aki beszámolt a barramundi nevelés és tenyésztés helyzetéről és jövőbeli feladatairól. *Dr. Kucska Balázs* (HAKI) tudományos munkatárs bemutatta az intenzív rendszerek fejlődésének ütemét a múlt század közepétől napjainkig. *Radics Ferenc* (Szarvas-Fish Kft.) ügyvezető a vállalkozásuk által Tukán üzemeltetett intenzív afrikai harcra telep elfolyó vízének kezelésére megépített wetland rendszer elsőéves tapasztalatról számolt be. *Szilágyi Ákos* (Közép-dunai Hal Kft.) telepvezető és *Szilágyi Gábor* (Győri Előre HTSz) ügyvezető közös előadásukban az ipari méretű toktenyésztésről tartottak előadást. *Kozák Balázs* (Halinnofish Kft.) ügyvezető, aki egyben az Aller Aqua magyarországi képviselője, lengyel kollégákkal közösen tartott előadást az extrudált tápok alkalmazási lehetőségeiről a pontytenyésztésben.

A szakember-találkozó második napjának kezdetén *dr. Urbányi Béla* ismertette a résztvevőkkel a SZIE Halgazdálkodási Tanszék jelentősebb együttműködéseit, és bátorította a szakma képviselőit és művelőit, hogy keressék a kapcsolatot a tanszékkel a különböző problémák és kérdések megoldása végett.

Dr. Dérer István (Bátonyterenye-Maconkai Szabadidő- és Sporthorgász Egyesület) elnöke bemutatta a hazai horgászat egyik mintaterületén, a Maconkai-víztározón folyó fejlesztési munkákat. A terület 65,4 ha vízterületből és 90 ha védterületből áll, melyen 1280 fős horgász egyesület működik. A vízterületen 49 halfaj található meg, 1100 mázsás becsült halállományt alkotva, évente 500–600 mázsa telepítési igénnyel. A terület kiemelt szabadidő- és rekreációs központ, 26 000 vendégnapal évente (16 országból érkeznek a vendégek), évi 16–20 hazai és nemzetközi horgászverseny kerül megrendezésre a területen. Az előadásban bemutatta az NFÜ támogatásával megvalósuló fejlesztést, amelynek fő céljai (többek között) az árvízi funkció megőrzése, a biz-

tonságos vízviszartartás kialakítása; a vízminőség javítása biológiai szűrőmezővel; a felhalmozódott iszap eltávolítása; a biológiai sokféleség megőrzése (ivadékbölcsők, védett részek és ökoszisztemek segítségével). A beruházás átadása ez év tavaszán történik.

A természetes vizekről

Dr. Vörös Lajos (MTA Balatoni Limnológiai Kutatóintézet) tudományos tanácsadó a halászatot és a vízügyet érintő, a közelmúltban a köztudatba kerülő fogalommal ismertette meg a hallgatóságot: hogyan is értelmezhető az ökoszisztéma-szolgáltatások definíciója. E fogalom többször előfordul pl. a Duna-stratégiában, illetve a regionális fejlesztési tervekben, melyek értelmezése néha problémát jelent(het). Az előadás során megtudtuk, hogy az ökoszisztéma-szolgáltatások valójában az élővilág azon javai, amelyeket az ember élete folyamán közvetlenül vagy közvetve felhasznál, melyek állapota így meghatározza az emberiség életminőségét is. Az összes ökoszisztéma-szolgáltatáshoz szükséges az ún. fenntartó szolgáltatások (talajképződés, tápanyag-körforgás, primer produkció). Emellett vannak: a) Ellátó szolgáltatások, melyek az ökoszisztémából nyert termékek (pl. tűzifa, édesvíz, táplálék); b) Szabályozó szolgáltatások, melyek az ökoszisztéma-szolgáltatások szabályozásának előnyei (pl. vízforgalom-szabályozás, víztisztítás); c) Kulturális szolgáltatások, melyek az ökoszisztémából nyert nem anyagi jellegű termékek (pl. rekreáció és ökoturizmus).

Tóth István (Ráckevei Dunaági Horgász Szövetség) ügyvezető igazgató a halgazdálkodás és horgászat összehangolásának nehézségeiről számolt be egyazon vízterületen belül. A szövetség 29 tagszervezetében 30 000 horgásztagg van. A főváros közelsége folytán a terület jelentősen terhelte a szennyvizektől. Az elmúlt évek működése során fő célkitűzés volt, hogy a telepítésre szánt halakat lehetőleg saját előállításban

valósítsák meg. A teljes vertikumú haltenyésztést a Ráckevei megépült keltetőjükben, a szigetbecsei előnevelő területen és az ivadéknevelést a makádi, 100 ha-os tógazdaság keretein belül hajtják végre. Rendelkeznek saját, az OMMI által elismert fajtával, a ráckevei pikkelyes ponty tájfajtával. Fontos és kiemelt feladat a telepített halállomány megőrzése, amit 14 fő-állású és 94 társadalmi halór biztosít. Nagy hangsúlyt fektetnek a környezetvédelemre, a kutatásra és állományfelmérésre, szigorúan betartatják a horgászrendet, és nyitottak a határon innen és túlról érkező együttműködési lehetőségekre.

A délelőtti utolsó előadója volt *dr. Müller Tamás* (SZIE Halgazdálkodási tanszék) tudományos főmunkatárs, aki őshonos halfajaink populációinak megőrzéséről tartott előadást. Előadásában 5 halfaj pillanatnyi helyzetét és lehetőségeit mutatta be: magyar vadponty, lápi póc, réticsík, kőszüllő és széles kárász. Ismertette az ezeken a halfajokon a tanszéke által elvégzett munkát (állományfelmérés, szaporítás, elő- és ivadéknevelés, faunisztikai vizsgálatok, takarmányozási-etetési kísérletek), hangsúlyozta, hogy a feladatok elvégzése minden esetben több partner bevonásával, kooperációban történt. A tanszék birtokában van azon szakmai ismereteknek, melyek segítségével a halas és horgász partnerek számára (pl. telepítésre) ezen halfajok elérhetővé válhatnak.

A délutánt a résztvevők népes csoportja (közel 40 fő) a Hungaroshrimp Kft. budai-örsi tengeri halfeldolgozójában töltötte. Itt *Palotás Péter* cégvezető fogadott bennünket, bemutatta a céget, ismertette a főbb tevékenységet, a feldolgozott halak útját a termékláncban, őszintén rávilágított a hazai haltermelők hiányosságaira. Ezen témakörök áttekintését követően bepillantást nyerhettünk a lazac és egyéb tengeri halak feldolgozásának rejtelmeibe, tanúi lehettünk egy jól felszerelt, a piacon komoly részesedéssel bíró cég életébe. Összességében a látogatás igen jól sikerült.

A rendezvény elérte célját

Összefoglalva elmondható, a rendezvény elérte célját, megmozgatta az ágazat szereplőit, akik mind jelenlétükkel, mind aktivitásukkal jelezték, a hazai halászság igényli az ilyen jellegű találkozókat. Szervező kollégáinkkal megállapítottuk: a rendezvény sikeressége magasra tette a mérceket, nem lesz egyszerű feladat jövő évben legalább hasonló színvonalú szakember-találkozót szervezni, de igyekezni fogunk! Köszönet az előadóknak a kitűnő előadásokhoz, melyek kivétel nélkül kérdéseket, kisebb vitákat generáltak, köszönet a résztvevőknek, akik jelenlétükkel demonstrálták, hogy szükség van a rendezvényre; és köszönet szervezőtársainknak, akik odaadón segítettek a szervezésben és előkészületekben!

Dr. Urbányi Béla – Dr. Bokor Zoltán

Biztató a jövő Siófokon

A Balaton, 60 ezer hektáros vízfelületével, a legnagyobb közép-európai tó, amelyen már ősidők óta folytatnak halászati tevékenységet. Az elmúlt évtizedekben zivataros időkét élt meg a Balatoni Halászati Rt., amely több mint százöt éves múltra tekinthet vissza, s amely a mindenkori törvényi előírásoknak megfelelően karban tartotta a tó halállományát. Napjainkban azonban két cég van jelen. Az egyik, Balatoni Halászati Zrt. néven a maradék tógazdaságokat és a halfeldolgozót megtartva dolgozik az évek alatt felhalmozódott jelentős adósságállományának rendezéséig. A másik, a magyar tengeren a Balatoni Halászati Zrt.-ből és annak jogutódként Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. néven 2009-ben alakult, a halászati jog birtokosa, és ezzel együtt a Balatonon, a Kis-Balatonon egyedüli halászati jogosult, ahol a halgazdálkodással kapcsolatos kötelezettségeket is teljesítenie kell. Varga László vezérigazgatóval beszélgettünk.

A Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. 2009. augusztus 25-én alakult kiválással a Balatoni Halászati Zrt.-ből, 100 millió Ft jegyzett tőkével és mintegy 560 millió Ft eszközvagyonnal, amely magába foglalta a cég balatoni halászattal kapcsolatos teljes vagyonát, valamint két kisebb tőegységet és némi termőterületet. A tört év nem volt, nem lehetett sikeres, mivel a haltelepítési költségeket nem tudták ellentételezni. Ám 2010-ben már teljes évet tudhatnak maguk mögött, kemény munkával – és kellő halászszerencsével –, pozitív eredménnyel zárnak. Amennyiben az elkövetkező években a társaság a közhasznú tevékenységeihez megkapja a szükséges mértékű állami segítséget, akkor hosszú távon sem lesz probléma.

Az élet persze könnyebben indult volna, ha a 100 millió forint alapító jegyzett tőkéből nem csak 10 millió forint a készpénz (a többi értéket a Balaton haltelepítéséhez szükséges hal jelentette). A bejegyzés ellenére csak 2009. november elsejére teremtődtek meg a működéshez szükséges feltételek. Ettől az időponttól dolgozik 45 fős személyi állománnyal az újonnan alapított társaság. Így azonban csak komoly megszorításokkal tudtak talpon maradni. Földváron és Szárszón is vannak kisebb – nem termelési célú – halastavak, ingatlanok, amelyek értékesítésével a cég anyagi helyzetét, kezdeti finanszírozását javítani kívánták. Az értékesítés kereslet hiányában meghíúsult, később azonban, a pénzügyi helyzet javulásának köszönhetően változott a koncepció: a horgászturizmus céljait kívánják itt megvalósítani.

Halállomány „helyreállítása”

A Balatonon folyó – a horgászati igényeket is magában foglaló – halgazdálkodással kapcsolatos elvárások az utóbbi évtizedben alapvetően átalakultak. A társadalomban a



Varga László: a hangsúly az ökológiai szemléletű halgazdálkodás és a horgászat felé tolódott el

„rekreáció – ökoturizmus – természetvédelem” hármasság került előtérbe, mellyel összhangban a korábbi nyereségorientált halászat helyett a hangsúly az ökológiai szemléletű halgazdálkodás és a horgászat felé tolódott el. Az elsődleges cél tehát a halgazdálkodás számára, hogy a Balaton halállományát, az idegen halfajok szelektív halászatával a kívánatos őshonos halfajok előnyére, megfelelő összetételű és a tó haleltartó képességhez igazított mennyiségben helyreállítsa. A későbbiekben az ilyen módon rekonstruált halállomány kezelése, a halkivételek (horgászat, halászat, természetes állománykiesés és az orvhalászat) pótlása állomány szintű kihelyezésekkel, a még meglévő természetes ivóhelyek rendbehozatalával és védelmével a természetes szaporodás elősegítése, halbölcsők létesítése és az ivadék felnevelése, valamint új területek, berkek és a Kis-Balaton termő-képességének igénybe vétele a cél.

Ez a halgazdálkodás a horgászat számára értékes halfajokból – a javuló vízminőség

mellett is – optimális fogás elérését biztosítja, nem fenyeget a halállomány sokszínűségének megszűnésével, továbbá biztosítja a természeti értékek védelmét és a minőségi turizmus feltételeit. A társaság vagyonkezelője, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság ökológiai szemléletű gazdálkodást vár el a vezetéstől, ezek feltelrendezését a közösen kidolgozott középtávú stratégiai koncepciójában rögzítette, hangsúlyozta a vezérigazgató.

Alakuláskor még nem volt termelésre alkalmas tógazdaságuk, ezért 2010-es üzemviteli tervükben a Balaton halgazdálkodási tervében szereplő halkihelyezési kötelezettsége teljes egészében vásárlásból kívánták megoldani. Ez jelen piaci áron számolva 250–260 millió Ft finanszírozási igényt jelentett. Azonban kedvező változást hozott, hogy tavaly májusban a még regnáló anyacégtól – haszonkölcsön-szerződéssel – két tógazdaságot vettek át 20 fős személyzettel, a teljes halállománnyal, takarmánykészletével és eszközállományával, saját erős finanszírozással. Az egyik a balatonlelle-irmapusztai, míg a másik a buzsáki tógazdaság, összesen 440 hektár nagyüzemi gazdálkodásra alkalmas termőterülettel. Buzsákon egy kis halkeltető állomás is működik, amely megalapozza az egész folyamatot. A Balatonnal élő kapcsolatban lévő tógazdaságok elsődleges feladata a balatoni halállomány kiváló minőségű a tógazdasági hallal való pótlása a horgászat számára és az őshonos halállomány erősítésére. A két tógazdaság már ebben az évben, a vásárolt 105 tonna hal mellett, 245 tonna előállításával és kihelyezésével járult hozzá a 350 tonna ponty telepítési kötelezettség teljesítéséhez, a vásárláshoz viszonyítottan lényegesen olcsóbban.

Haleltartó képesség

A Balatonban, a jelenleg ismert állománybecslések szerint, 16 ezer tonnára tehető az összes hal mennyisége. Ennek egyharmada a busa, nagy mennyiségben vannak a keszeg félék (4–5000 tonna), a garda állománya is jelentős, kb. 1500–2000 tonna. Nagyobb mennyiségben van a Balatonban a ragadozó halak elsődleges táplálékát adó kűsz (1000–1200 tonna). A horgászok által kedvelt ponty és fogassüllő állománya fajonként hasonló, 4–500 tonnát tesz ki. Jelentősebb még az angolna, kb. 500 tonnás mennyiségben, és feljövőben van a balin a maga 200 tonnás állományával. A többi halfaj a maradék mennyiségben osztozik.

A Balaton haleltartó képességéről még nincs pontos képe a vezetésnek, ennek megállapításához célirányos kutatásokra



A halászhajók kifutásra készek

volna szükség. A legalkalmasabb az MTA tihanyi Limnológiai Intézete lenne, azonban ahhoz, hogy egy ilyen horderejű kutatást elvégezzenek, mindenképpen állami segítségre van szükségük. Valószínű, hogy a jelenlegi 16 ezer tonna halnál többet képes eltartani a Balaton.

Ha a busa eltűnik a tóból, akkor a tápláléklánc is helyrebillen, a felszabadult életteret pedig elfoglalhatják a kevésbé agresszív őshonos halfajok. A busa kifogása megoldott (bár hatékonysága nem a legkedvezőbb), de az a probléma, hogy a busa többféle módon is pótlódik. Ezt onnan látják, hogy a legutolsó telepítéshez képest – ez 1983-ban volt – 6–8 éves egyedeket fognak nagy tömegben, ami bizonyítja, hogy újabb és újabb utánpótlás érkezik vagy a befolyókon keresztül, vagy a busa is szaporodik a Balatonban. A busa eredményes szaporodásához, ha nem is minden évben, vannak alkalmas időszakok és helyszínek a befolyókban és környezetükben. Bár kutatási anyagok nem támasztják alá, a vezér-

igazgató nem tartja kizártnak a tóban való szaporodást sem. Amerikai tudósok a Michigan-tóban 16–18 fokos vízben is megfigyeltek eredményes busa ívást.

A vezérigazgató szerint a horgászok elégedetlensége – miszerint nincs hal a tóban és nem fognak semmit – eltűnni látszik. Az elégedettségi szint növekedését az is elősegítette, hogy a cég szorosabb együttműködést alakított ki a horgász egyesületekkel és a különböző munkákba bevonják őket. Magyarán korrekt, partneri viszony uralkodik halász és horgász között. Sok olyan információval is szolgálnak a horgászok, amellyel a rapszódás lelepleződik. Sajnos vannak még etikátlan, gátlátalan orvhalászok, akik tekintélyes mennyiségben veszik ki a nemes halat – süllő, harcsa, csuka, ponty – a tóból. Ez az elrabolt állomány egyben a tenyésztésanyagbázist is jelenti, így a természetes szaporulat is erősen csökken. Az orvgazdák elleni fellépésben nem csak a horgászokra számítanak, hanem más társadalmi szervezetekre is.

Eredményesebb gazdálkodás

Ami a cég gazdálkodását illeti, a 2010-es esztendő az indulás éve. Egy új céget kellett felépíteni, miközben a feladatokat is el kellett végezni. Készült egy középtávú stratégia, amelyben az ökológiai gazdálkodás már említett fejlesztését rögzítették. Sok munkával – és halászszerencsével – sikerült kedvező pénzügyi helyzetet teremteni, így a két tógazdaság költségeit is elő tudták teremteni. Még télvíz idején is magas a vízszint. De talán a magas víznek is volt köszönhető az angolna zsákmány nagy mennyisége, amelynek értékesítéséből – 180 millió forint – valósították meg az elmúlt évi célkitűzéseket. Ha nincs ez a bevétel, akkor sokkal jelentősebb állami segítségre is szükség lett volna a közhasznú tevékenységek elvégzéséhez. Érzékenyen érinti a cég gazdálkodását, hogy

A Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. 2009-ben alakult a Balatoni Halászati Zrt. jogutódaként. A Balatoni Halászati Zrt. az 1899-ben létrehozott Balaton Halászati Rt., majd a Balatoni Halgazdaság jogutódaként alakult át állami vállalatból társasággá. Az átalakulás az 1992. évi LIV. törvény alapján zártkörű alapítással, 1993. január 1-jei időponttal történt meg.

A Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. jogutódként, hazánk egyik legrégebbi agrárgazdasági vállalata. Termelőkapacitásánál és sokoldalúságánál fogva a halászati ágazat meghatározó tényezője. Tevékenységi köre átfogja a halgazdálkodás teljes vertikumát. Üzemi és termelési szerkezete lehetővé teszi az ország természetes vízterületének 50%-át kitevő Balaton ökológiai szempontok szerinti kezelését és halállományának hasznosítását.

A tógazdasági üzemek termelése, ha nem is teljes egészében, de biztosítja a Balaton halállomány-utánpótlásának tenyésztés-szükségletét, és a balatoni fogásokat kiegészítve hozzájárul az állandó, illetve a szezonális fogyasztói igények jobb kielégítéséhez. A Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt. jelentős horgászturisztikai tevékenységet is folytat.

2011-ben nincs országos horgászjegy, pedig sokat tettek azért, hogy ne így alakuljon a helyzet. De az utolsó, sokszereplős tárgyalások sem hoztak eredményt, így most már azon kell dolgozni, hogy a 2012-es évben legyen közös, országos horgászjegy.

A vezérigazgató bízik abban, hogy a közhasznú feladatok ellátásához kellő állami segítséget kapnak, valamint az idén megnyílnak olyan pályázati lehetőségek is, amelyekkel a természetközeli beruházások, vizes élőhely-rekonstrukciók megvalósíthatók. Ha ezekhez a forrásokhoz hozzáférhetnek, akkor a nonprofit cég gazdálkodása is kiszámíthatóbb, stabilabb lesz. Persze nem csak ülnek és várják a sült galambot. Minden olyan lehetőséget, amit a Balaton, a környezet kínál, kihasználnak. A halászatból származó zsákmányt is jobban hasznosíthatják idehaza, például a busa feldolgozott állapotban értékesebb termék, mint élve külföldön eladni. Bevételei forrást jelent majd az a halász-horgász komplexum is, amit a cég központi telepén az önkormányzattal közösen hoznak létre. De több turisztikai lehetőség is adott, amelyeknek az a céljuk, hogy a horgászok és turisták kényelmesebben érezzék magukat a tó mellett.

A jövő tehát biztató a Balatoni Halgazdálkodási Nonprofit Zrt.-nél.

H. Gy.



Balatoni haltelepítés

V. Országos Halas Focibajnokság

A szokásos szlogenel – Ebédelj halat, az egészséged marad! – került megrendezésre január 28-án Gödöllőn, a Szent István Egyetem Halgazdálkodási tanszékének szervezésében az V. Országos Halas Focibajnokság. Az idei évben, a korábbi évekkal ellentétben mindössze 8 csapat vetélkedett a trófeáért és a különdíjakért. A csapatok jelentős része hal- és vadételek főzésével is kivette részét az esemény színvonalának emeléséből, amit az egyetemi kollégák örömmel konstataáltak, és boldogan kóstolták a finomabbnál finomabb étkeket.

Az időjárás csak részben volt kegyes a szervezőkhöz, mivel zord hideg, de verőfényes napsütés fogadta a résztvevőket. Igaz, a focista halas kollégákat a meleg sportcsarnokban a mínuszok nem zavarták, de a főzőket és a kóstolókat annál inkább. E kínok enyhítésére, a korábbi évekhez hasonlóan idén is fűtött sátor várta a melegedni vágyókat és az ételek kóstolóit. A délelben tartott másfél órás ebédszünetben 680 adag étel talált gazdára és az elégedettséget tükrözi a rögtönzött közvélemény-kutatás summázataként is felfogható, az egyik vendégtől származó szavak: „Többször is lehetne halas nap az egyetemen...”.

A pályán a szokásosnál is nagyobb vehemenciával gyűrték egymást a csapatok, ami talán a kinti hidegnek, de még inkább a győzni akarásnak volt tulajdonítható. Az elődöntők és a helyosztók parázs jelenetei és izgalmái a döntőben csúcsosodtak ki, melyen csak büntetőrúgásokkal dőlt el a kupa sorsa. Idén a vándorszerleget – veretlenül és teljesen megérdemelten – a HAKI és a Jászkié Halas Kft. közös csapata nyerte el. A torna végső helyezési sorrendje:

1. Haki-Jászkié Halas Kft. közös csapata
2. TornaCsuka (SZIE MKK Halgazdálkodási Tanszék)
3. Hortobágyi Halgazdaság Zrt.
4. Czikkhalas Halastavai Kft.

5. Szabolcsi Cápák (Szabolcsi Halászati Kft.)
6. Ragadozók (a Tiszahalker Kft. és Bocskai Halászati Kft. közös csapata)
7. Szarvas-Fish Kft.
8. Szegedfish Kft.

Az első négy helyezett csapatkupát is kapott a minden csapat részére átadott emlékérmé mellé, valamint minden csapat kapott 2–2 db, a Szabolcsi Halászat Kft. által felajánlott, ízléses 2011. évi naptárból. A díjhoz pezsgő is járt, valamint a győztes megkapta a szép vándorszerleget, azzal a kitétel-lel, hogy a következő tornára magával hozza. A különdíjak nyertesei a következők voltak:

Legjobb kapus: *Várju Milán* (TornaCsuka-SZIE MKK Halgazdálkodási Tanszék).

Legjobb játékos: *Pásztor Zsolt* (Szabolcsi Cápák-Szabolcsi Halászati Kft.)

Gólkirály: *Tajti Ferenc* (Haki-Jászkié Halas Kft. közös csapata)

A múlt évi hagyományokhoz híven idén is díjaztuk a három legfinomabb hal-vadélt készítő szakácsot, melynek sorrendjét egy szakértő kóstoló zsűri pontozással alakította ki:

1. *Rubóczi Jánosné*: baconbe göngyölt irtaldalt ponty filé (Szabolcsi Halászati Kft.);
2. *Kiss István*: afrikai harcsapaprikás (Szarvas-Fish Kft.);
3. *Dömötör László*: szarvaspörkölt (Czikkhalas Halastavai Kft.).

A torna zárásaként a csapatok tagjai a Hoitsy és Rieger Kft. által felajánlott füstölt pisztrángot, valamint a Hungaroshrimp Kft. által felajánlott lazac és hering filé falatokat fogyaszthatták el díszvacsoraként, útravalónak.

A korábbi évekkal ellentétben azonban nem vagyunk bizonyosak, hogy a tornának lesz folytatása. Beszélgetve a csapatokkal olyan információkat kaptunk, hogy a korábbi évek lendülete hiányzik. Kevesebb a csapat, az ágazati érdekképviseletek sem képviseltetik legalább vezetői szinten magukat a rendezvényen (a MASZ egyik elnökségi tagja vett részt a rendezvényen, igaz, a csapata érdekelt is volt): vagyis az az érzése a résztvevőknek, hogy a rendezvény csak szűk körnek jelent örömet és legalább egy napig felejtést a gondokról.

Szervezőként még nem döntöttünk a jövőről. Magunk részéről a lendület és szervezés ugyanolyan izgalommal és jó szándékkal zajlik, mint korábban. A csapatok erejét, a mezőny kiegyenlítetttségét jól mutatja, hogy minden évben más-más csapat nyerte meg a tornát: vagyis az izgalmak adottak, nincs előre borítékolható, lefutott meccs. Azon sem lepődünk meg, hogy ágazati szinten bizonyos érdektelenség mutatkozik meg, mert ez általánosan jellemző a hasonló jellegű megmozdulásokra, minden szektorban. Vagyis a rendezvény sorsa kérdéses: lehetséges, hogy egy év szünetet követik, és akkor talán „éhesebben” várják majd a csapatok a folytatást. Vagy talán arra is ráeszmél az ágazat, hogy egy jó kezdeményezést könnyebb fenntartani, mint újraindítani. Ehhez még véleményeket gyűjtünk az érintettekől és majd ezt követően döntünk a rendezvény sorsáról.

A fenti keserű szavak ellenére: köszönet a résztvevőknek és támogatóknak!

Dr. Urbányi Béla
Dr. Bokor Zoltán



A csapatok